

Lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19

Sammanfattning

- Det är andra året i rad som lärarassistenter samlas in som en egen personalkategori i Skolverkets statistikinsamling över pedagogisk personal inom skolväsendet. Tidigare ingick lärarassistenter i personalkategorin annan pedagogisk personal.
- Läsåret 2018/19 arbetar 1 778 personer som lärarassistent i grundskolan. 60 procent arbetar i en kommunal skola och närmare 40 procent arbetar i en fristående skola. Mellan läsåren 2017/18 och 2018/19 ökade antalet lärarassistenter i grundskolan med 139 personer. De fristående skolorna står för störst procentuell ökning av antalet lärarassistenter mellan läsåren.
- 737 skolenheter har en eller flera lärarassistenter anställda, vilket motsvarar cirka 15 procent av det totala antalet skolenheter läsåret 2018/19. Majoriteten av skolenheterna är kommunala. 27 procent av de fristående skolenheterna har en eller flera lärarassistenter jämfört med 13 procent bland de kommunala.
- 57 procent av de skolenheter som har lärarassistenter 2018/19 hade det även läsåret 2017/18. Närmare fyra av tio lärarassistenter 2018/19 arbetade inte alls inom skolväsendet 2017/18. Fyra av tio lärarassistenter läsåret 2018/19 rapporterades som lärarassistent även läsåret innan medan drygt två av tio hade andra befattningar 2017/18.
- Hälften av de aktuella skolenheterna har 1 lärarassistent. Fristående skolor har i högre utsträckning fler lärarassistenter per skolenhet än motsvarande kommunala skolor.
- Åtta av tio kommunala skolenheter har även personal inom kategorin annan pedagogisk personal. Motsvarande andel bland de fristående skolenheterna är sex av tio.
- I förhållande till antalet lärarassistenter har de kommunala skolenheterna överlag fler annan pedagogisk personal än motsvarande fristående skolenheter med liknande elevantal. Uttryckt i heltidstjänster har de kommunala skolenheterna i genomsnitt 1,6 lärarassistenter och 4,2 annan pedagogisk personal per skolenhet. De fristående skolenheterna har i genomsnitt 2,0 lärarassistenter och 2,2 annan pedagogisk personal per skolenhet.
- Knappt hälften av lärarassistenterna läsåret 2018/19 har även andra befattningar, framförallt inom fritidshemmet. En av tio lärarassistenter har en lärartjänst i grundskolan.
- Hälften av lärarassistenterna har en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Omkring 37 procent har en eftergymnasial utbildning. Av samtliga lärarassistenter är det enbart 9 procent som har en pedagogisk högskoleexamen. Andelen med en pedagogisk högskoleexamen är högre på kommunala skolor jämfört med fristående skolor, 11 procent mot 5 procent.

2020-02-24

2 (22)

Dnr 5.1.1–2019:1485

- Drygt fem av tio lärarassistenter är yngre än 40 år. De lärarassistenter som arbetar i fristående skolor är i genomsnitt yngre än de lärarassistenter som arbetar på kommunala skolor.
- Omkring hälften av lärarassistenterna i grundskolan har en tillsvidareanställning. Nära hälften av de lärarassistenter som har en visstidsanställning är under 30 år.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Inledning.....	4
Bakgrund.....	5
Lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19.....	6
Knappt två av tio skolenheter har lärarassistenter.....	6
Fler lärarassistenter 2018/19, framförallt i fristående skolor.....	8
Ingen beständig personalgrupp mellan läsåren	11
Hälften av grundskolorna har en (1) lärarassistent.....	12
Lärarassistenter i relation till annan pedagogisk personal.....	13
Vanligt att även ha andra befattningar inom skolan.....	15
Hälften har som högst en gymnasial utbildning	16
Drygt fem av tio lärarassistenter är yngre än 40 år	20
Hälften är tillsvidareanställda.....	21

2020-02-24

4 (22)

Dnr 5.1.1–2019:1485

Inledning

Lärförsörjningen är ett av Skolverkets prioriterade områden. En viktig del i detta är att kompletterande yrkesgrupper bidrar till att barn och elever får undervisning av hög kvalitet. I den här promemorian beskrivs de personer som hade en tjänst som lärarassistent i grundskolan läsåret 2018/19. Promemorian inleds med en beskrivning av de skolenheter som har lärarassistenter och hur dessa fördelar sig regionalt. Det görs även en översiktlig jämförelse av de två läsåren 2017/18 och 2018/19 som lärarassistenter har kunnat rapporteras som egen personalkategori i statistiken. Vidare redovisas hur många lärarassistenter som förekommer per skolenhet samt vilka andra befattningar lärarassistenterna har utöver tjänsten som lärarassistent. Avslutningsvis presenteras uppgifter om utbildningsbakgrund, åldersfördelning samt anställningsform.

Promemorian avgränsas till att belysa de lärarassistenter som är verksamma inom grundskolan eftersom det är inom grundskolan som merparten av lärarassistenterna finns. Bland de närmare 3 000 tjänstgörande som lärarassistent 2018/19, vilket motsvarar cirka 2 000 heltidstjänster, var närmare 60 procent verksamma inom grundskolan. Cirka 10 procent var verksamma inom fritidshemmet och 10 procent inom gymnasieskolan. Övriga var spridda på andra skol- och verksamhetsformer.

Tabell 1. Antal lärarassistenter (omräknat till heltidstjänster) efter skol- och verksamhetsform läsåret 2018/19.

Skolform/verksamhetsform	Antal lärarassistenter (heltidstj.)	Andel (%)
Grundskolan	1 228	59
Fritidshem	208	10
Gymnasieskolan	216	10
Förskoleklass	100	5
Grundsärskolan	138	7
Gymnasiesärskolan	75	4
Komm. vuxenutb. i svenska för invandrare	80	4
Kommunal vuxenutbildning	22	1
Öppen fritidsverksamhet	16	1
Särskild utbildning för vuxna	6	0,3
Specialskolan	3	0,1
Totalt	2 092	100

Uppgifter om pedagogisk personal samlas in årligen av Statistiska centralbyrån på Skolverkets uppdrag. Mätdatum för uppgifterna som redovisas i denna promemoria är den 15 oktober 2018. Det är andra året i rad som lärarassistenter samlas in som en egen personalkategori. Tidigare ingick lärarassistenter i personalkategorin annan pedagogisk personal.

Bakgrund

Bristen på lärare är idag stor. Satsningar på andra yrkesgrupper, som kan komplettera och avlasta lärare i skolan så att lärare i större utsträckning kan fokusera på undervisningsprocessen, diskuteras som en av flera åtgärder för att möta lärarbristen. En sådan yrkesgrupp är lärarassistenter som redan idag är ett tydligt inslag i skolväsendet.

Med lärarassistent avses personal som är anställd för att avlasta lärarna och ge lärarna mer tid för undervisningsprocessen. Vilka specifika arbetsuppgifter som en lärarassistent har kan variera mellan skolorna. Därför kan även behovet av olika typer av kompetenser skilja från skola till skola. Det kan även finnas andra avlastande tjänster, med liknande arbetsuppgifter som lärarassistenter, som skolorna har rapporterat in som annan pedagogisk personal.

Det finns inga formella utbildnings- eller kompetenskrav för rollen som lärarassistent, utan det är upp till respektive rektor att avgöra vilken kompetens som krävs för att få anställning som lärarassistent. Idag erbjuder många folkhögskolor utbildningar till lärarassistent. I september 2019 var det 28 folkhögskolor som anordnade lärarassistentutbildningar där merparten var en ettårig eftergymnasial yrkesutbildning. Även inom yrkeshögskolan ges utbildningar till lärarassistent. Hösten 2018 startade två utbildningsanordnare utbildningar till lärarassistent och hösten 2019 tillkom ytterligare en utbildningsanordnare. Folkhögskolor har dock ett friare utrymme att starta egna utbildningar till skillnad från utbildningar inom yrkeshögskolan, vilka ska godkännas av Myndighetens för yrkeshögskolan (MYH).

Under hösten 2019 finns för första gången möjlighet att ansöka om statsbidrag för anställning av lärarassistenter. Statsbidraget styrs genom förordningen (2019:551) om statsbidrag för anställning av lärarassistenter som trädde i kraft 1 augusti 2019. Syftet med statsbidraget är att utöka antalet lärarassistenter vid skolenheterna för att ge lärare ökade möjligheter att fokusera på undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Statsbidraget för att anställa lärarassistenter omfattar förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. För att få statsbidrag ska huvudmannen själv finansiera minst lika stor del av kostnaderna för de lärarassistenter som bidrag ges för. För bidragsomgången 2019 är det totala beloppet för statsbidraget 475 miljoner kronor. Regeringen har meddelat om en fortsättning även under 2020. För bidragsåret 2020 är det totala beloppet 1 miljard enligt budgetpropositionen för 2020.

Skolverket har även fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för hur lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper ska kunna avlasta lärare. Syftet enligt uppdraget är att lärarna i större utsträckning ska kunna fokusera på lärares kärnuppdrag, dvs. undervisningsprocessen. Vidare har Skolverket fått i uppdrag att ta fram lärande exempel från huvudmän och skolenheter som med hjälp av lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper har avlastat lärare arbetsuppgifter så att de kan fokusera på undervisningsprocessen. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 28 februari 2020.

2020-02-24

6 (22)

Dnr 5.1.1–2019:1485

Lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19

Läsåret 2018/19 arbetar 1 778 personer som lärarassistent i grundskolan. Omräknat till heltidstjänster motsvarar det 1 228 personer. Cirka 60 procent av lärarassistenterna arbetar i en kommunal skola och närmare 40 procent arbetar i en fristående skola. Ett mindre antal lärarassistenter arbetar inom skolor som tillhör sameskolan eller där landstinget är huvudman. Närmare två av tre lärarassistenter är kvinnor.

Tabell 2. Antal lärarassistenter i grundskolan, tjänstgörande och heltidstjänster, per kön och per kommunal och enskild huvudman läsåret 2018/19.

	Tjänstgörande						Heltidstjänster		
	Totalt		Kvinnor		Män		Antal	därav	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)		kvinnor	män
Samtliga huvudmän	1 778	100	1 116	63	662	37	1 228	755	473
<i>därav</i> kommunal huvudman	1 092	61	691	63	401	37	794	491	303
enskild huvudman	679	38	420	62	259	38	430	261	170

Knappt två av tio skolenheter har lärarassistenter

Lärarassistenterna är fördelade på 737 olika skolenheter, vilket motsvarar cirka 15 procent av det totala antalet skolenheter läsåret 2018/19. Majoriteten av de skolenheter som har lärarassistenter är kommunala, omkring 70 procent. Tre av tio skolenheter är fristående och ett fåtal skolenheter tillhör sameskolan eller har landstinget som huvudman¹.

De fristående skolenheterna är fördelade på 184 av totalt 583 enskilda huvudmän. Sju av tio enskilda huvudmän som har lärarassistenter driver endast en skolenhet. Merparten av de fristående skolenheterna – närmare 80 procent – har en allmän inriktning.²

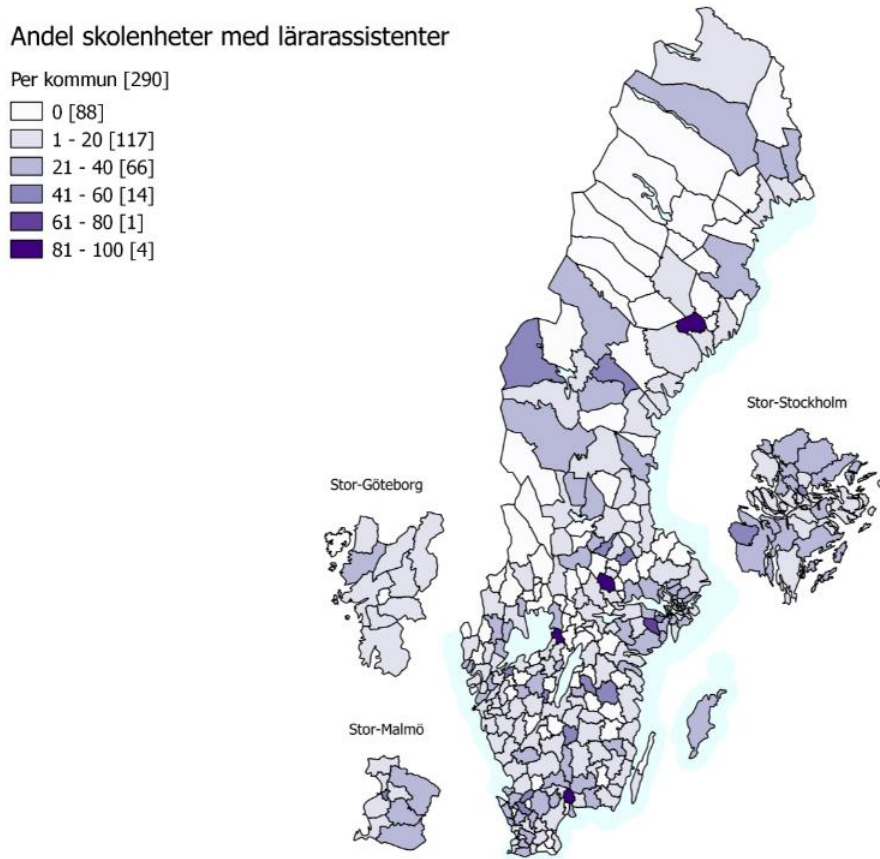
I relation till det totala antalet skolenheter per huvudmannatyp är lärarassistenter mer vanligt förekommande på skolenheter med enskild huvudman. Det är cirka 27 procent av de fristående skolenheterna som har lärarassistenter jämfört med cirka 13 procent bland de kommunala skolenheterna.

Det finns tydliga regionala skillnader när det gäller hur stor andel av skolenheterna som har lärarassistenter. Det är 176 av totalt 290 kommunala huvudmän som har lärarassistenter. Totalt sett, oavsett huvudmannatyp, finns lärarassistenter på skolenheter i 202 kommuner.

¹ Läsåret 2018/19 rapporterade 8 internationella skolor in lärarassistenter. Hälften av skolorna har kommunal huvudman och hälften har enskild huvudman och ingår här under respektive huvudmannatyp.

² Av samtliga fristående grundskolenheter (exkl. internationella skolor) hade närmare 88 procent allmän inriktning läsåret 2018/19.

Diagram 1. Andel skolenheter i grundskolan som har lärarassistenter, per kommun läsåret 2018/19.

Andelen av respektive läns skolenheter som har lärarassistenter är högst i Södermanlands län, Region Gotland, Stockholms län, Blekinge län och Region Skåne. I dessa län har minst var femte skolenhet en eller flera lärarassistenter. De län med lägst andel skolenheter som har lärarassistenter är Värmlands län, Norrbottens län, Region Halland samt Östergötlands län, där knappt en av tio skolenheter uppger att de har den här personalkategorin.

2020-02-24

8 (22)

Dnr 5.1.1–2019:1485

Tabell 3. Antal lärarassistenter samt antal och andel skolenheter som har lärarassistenter i grundskolan per län läsåret 2018/19.

Län	Antal tjänstgörande	Antal heltids-tjänster	Antal skol-enheter	Andel (%) av samtliga skol-enheter
Samtliga län	1 778	1 228	737	15
Stockholms län	511	352	162	21
Uppsala län	56	37	28	18
Södermanlands län	72	50	32	26
Östergötlands län	59	39	22	9
Jönköpings län	73	60	33	17
Kronobergs län	41	24	19	17
Kalmar län	30	25	17	12
Region Gotland	15	10	8	23
Blekinge län	37	29	17	20
Region Skåne	282	186	124	20
Region Halland	31	17	17	8
Västra Götalandsregionen	265	177	107	13
Värmlands län	23	15	9	6
Örebro län	30	22	16	11
Västmanlands län	39	26	17	14
Dalarnas län	50	35	28	17
Gävleborgs län	44	31	16	11
Västernorrlands län	41	28	16	12
Jämtlands län	27	20	16	17
Västerbottens län	37	31	21	12
Norrbottnens län	15	13	12	7

Fler lärarassistenter 2018/19, framförallt i fristående skolor

Som nämndes inledningsvis samlades lärarassistenter för första gången in som egen personalkategori läsåret 2017/18. Det läsåret arbetade 1 639 personer som lärarassistent i grundskolan. Hur många som arbetade som lärarassistent läsåret 2016/17 finns det ingen uppgift om. Ungefär hälften av dem som var lärarassistent 2017/18 tjänstgjorde inom skolväsendet även läsåret innan medan resterande hälft inte arbetade alls i skolan. Merparten av de lärarassistenter 2017/18 som även tjänstgjorde 2016/17 arbetade då som annan pedagogisk personal eller som verksamma inom fritidshemmet.³

Mellan läsåren 2017/18 och 2018/19 ökade antalet lärarassistenter i grundskolan från 1 639 till 1 778 personer, vilket motsvarar en ökning med drygt 8 procent.

³ Vilken typ av befattning inom fritidshemmet de hade vet vi inte. Möjligheten att rapportera in olika personaltyper inom fritidshemmet, t.ex. lärare, fritidspedagog och fritidsledare, infördes i insamlingen från och med läsåret 2017/18.

Som framgår i tabell 4 står de fristående skolorna för störst procentuell ökning av antalet lärarassistenter mellan läsåren. Antalet tjänstgörande lärarassistenter i fristående skolor ökade med 21 procent mellan läsåren. Motsvarande ökning av antalet lärarassistenter i kommunala skolor var 2 procent. Andelen lärarassistenter som arbetar i en fristående skolenhet har ökat med 4 procentenheter mellan läsåren, från 34 procent till 38 procent.

Tabell 4. Antal lärarassistenter och antal skolenheter med lärarassistenter i grundskolan, totalt och per kommunal och enskild huvudman, läsåren 2017/18 och 2018/19.

	Tjänstgörande		Heltidstjänster		Skolenheter	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
2017/18	1 639	100	1 106	100	707	100
<i>därav</i>						
kommunal						
huvudman	1 071	65	753	68	486	69
enskild huvudman	561	34	349	32	218	31
2018/19	1 778	100	1 228	100	737	100
<i>därav</i>						
kommunal						
huvudman	1 092	61	794	65	507	69
enskild huvudman	679	38	430	35	227	31
Förändring (antal)	139	.	122	.	30	.
kommunal						
huvudman	21	.	41	.	21	.
enskild huvudman	118	.	81	.	9	.
Förändring (%)	8,5	.	11,0	.	4,2	.
kommunal						
huvudman	2,0	.	5,4	.	4,3	.
enskild huvudman	21,0	.	23,2	.	4,1	.

Antalet skolenheter som uppgett att de har lärarassistenter har ökat från 707 skolenheter läsåret 2017/18 till 737 skolor läsåret 2018/19. Som tabellen nedan visar är det framförallt i Region Skåne och i Stockholms län där antalet skolenheter som rapporterat lärarassistenter har ökat mellan läsåren. I andra delar av landet, till exempel i Västra Götalandsregionen, Värmlands län och Kalmar län, är det något färre skolenheter som har lärarassistenter 2018/19 jämfört med 2017/18.

2020-02-24
10 (22)
Dnr 5.1.1–2019:1485

Tabell 5. Antalet skolenheter med lärarassistenter läsåren 2017/18 och 2018/19, totalt och per län.

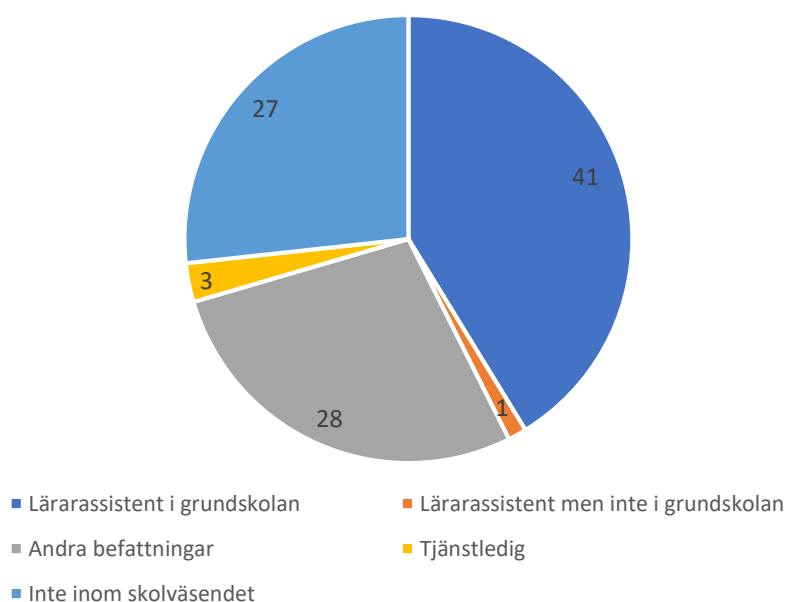
Län	2017/18		2018/19		Förändring jämfört med 2017/18	
	Antal skolenheter	Antal lärarassistenter (heltidstj.)	Antal skolenheter	Antal lärarassistenter (heltidstj.)	Antal skolenheter	Antal lärarassistenter (heltidstj.)
Samtliga län	707	1 106	737	1 228	30	122
Stockholms län	141	263	162	352	21	89
Uppsala län	36	34	28	37	-8	4
Södermanlands län	34	49	32	50	-2	1
Östergötlands län	23	48	22	39	-1	-8
Jönköpings län	35	58	33	60	-2	2
Kronobergs län	19	36	19	24	0	-12
Kalmar län	22	35	17	25	-5	-10
Region Gotland	6	6	8	10	2	4
Blekinge län	14	23	17	29	3	6
Region Skåne	91	140	124	186	33	46
Region Halland	15	25	17	17	2	-8
Västra Götalandsregionen	116	172	107	177	-9	5
Värmlands län	15	19	9	15	-6	-4
Örebro län	14	30	16	22	2	-8
Västmanlands län	12	17	17	26	5	9
Dalarnas län	24	34	28	35	4	2
Gävleborgs län	21	31	16	31	-5	0
Västernorrlands län	18	23	16	28	-2	5
Jämtlands län	13	16	16	20	3	5
Västerbottens län	25	27	21	31	-4	4
Norrbottnens län	13	21	12	13	-1	-9

Bland de skolenheter som har lärarassistenter 2018/19 var det 421 skolenheter, motsvarande 57 procent, som även hade lärarassistenter läsåret 2017/18. Totalt sett hade dessa skolenheter 1 102 lärarassistenter 2017/18 och 1 156 lärarassistenter läsåret efter. Det är en högre andel av de fristående skolenheterna som har lärarassistenter båda läsåren, 63 procent. Motsvarande andel bland de kommunala skolenheterna är 55 procent. De kommunala skolenheterna har totalt sett lika många lärarassistenter båda läsåren, 676 personer, medan de fristående skolenheterna däremot har ett femtiotal fler under 2018/19, 475 mot 420 personer 2017/18.

Ingen beständig personalgrupp mellan läsåren

Det är delvis olika personer som arbetar som lärarassistent under de två läsåren som det går att följa gruppen i statistiken. Av lärarassistenterna läsåret 2017/18, totalt 1 639 personer, arbetar drygt fyra av tio som lärarassistent i grundskolan även läsåret 2018/19. Närmare tre av tio lärarassistenter läsåret 2017/18 har läsåret efter istället någon annan inrapporterad tjänst inom skolan, till exempel som annan pedagogisk personal, lärare inom grundskolan, fritidspedagog eller som fritidsledare. Några få procent var tjänstlediga 2018/19 medan knappt tre av tio lärarassistenter 2017/18 inte fanns kvar alls inom skolväsendet läsåret efter. Av dem som inte var kvar inom skolväsendet läsåret efter hade merparten – 80 procent – en visstidsanställning 2017/18.

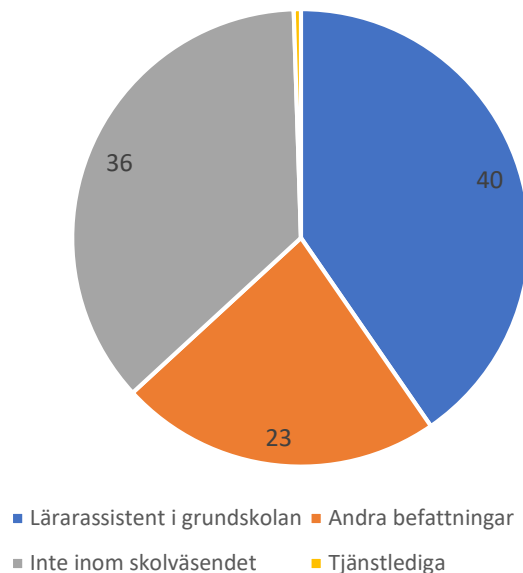
Diagram 2. Lärarassistenter i grundskolan läsåret 2017/18 efter inrapporterad tjänst läsåret 2018/19. Andel.

På motsvarande sätt går det att följa dem som arbetar som lärarassistent läsåret 2018/19 och vilken yrkesbefattning de hade i skolan läsåret innan. Fyra av tio arbetade som lärarassistent även läsåret 2017/18, samtliga i grundskolan. Drygt två av tio arbetade istället som annan pedagogisk personal, lärare i grundskolan, fritidspedagog eller fritidsledare. Ett fåtal var tjänstlediga 2017/18. Närmare fyra av tio lärarassistenter 2018/19 är nytillkomna, det vill säga rapporterades inte in alls 2017/18, varken som lärarassistent eller inom någon annan befattning inom skolväsendet. Närmare 70 procent av de nytillkomna 2018/19 hade en visstidsanställning.

2020-02-24
12 (22)
Dnr 5.1.1–2019:1485

Diagram 3. Lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19 efter inrapporterad tjänst läsåret 2017/18. Andel.

Hälften av grundskolorna har en (1) lärarassistent

Det finns skillnader i storlek mellan de kommunala och fristående skolenheterna som har lärarassistenter. De kommunala skolenheterna har i genomsnitt ett högre elevantal jämfört med motsvarande fristående skolenheter, 266 elever mot 226.⁴ De kommunala skolenheterna har även i genomsnitt fler lärare än de fristående skolenheterna, 22 mot 18 lärare per skolenhet, uttryckt i heltidstjänster.

Hur många lärarassistenter som förekommer per skolenhet varierar. Sett till antalet elever har de större skolenheterna fler lärarassistenter än de mindre skolenheterna, vilket gäller oavsett huvudmannatyp. Hälften av skolenheterna har 1 lärarassistent. Kommunala skolenheter har i högre utsträckning 1 lärarassistent än de fristående skolenheterna, 56 procent mot 39 procent. Det är en ungefär lika stor andel av skolenheterna, oavsett huvudmannatyp, som har 2-3 lärarassistenter. Däremot är det en dubbelt så stor andel fristående skolenheter som har 4 eller fler lärarassistenter, 32 procent, jämfört med de kommunala skolenheterna där motsvarande andel ligger på 15 procent.

⁴ Läsåret 2018/19 var det genomsnittliga antalet elever för samtliga kommunala grundskolenheter 226 elever. Motsvarande elevantal i fristående skolenheter var 197 elever.

Tabell 6. Antal och andel skolenheter efter antalet lärarassistenter, totalt och per kommunal och enskild huvudman, läsåret 2018/19.

	Antal skolenheter	Andel (%)	Antal elever/skolenhet
Samtliga huvudmän	737	100	253
1 lärarassistent	373	51	229
2–3 lärarassistenter	217	29	270
4–9 lärarassistenter	129	18	274
10 eller fler lärarassistenter	18	2	390
Kommunal huvudman	507	100	266
1 lärarassistent	284	56	240
2–3 lärarassistenter	149	29	292
4–9 lärarassistenter	65	13	302
10 eller fler lärarassistenter	9	2	411
Enskild huvudman	227	100	226
1 lärarassistent	88	39	197
2–3 lärarassistenter	67	30	223
4–9 lärarassistenter	63	28	248
10 eller fler lärarassistenter	9	4	369

Lärarassistenter i relation till annan pedagogisk personal

Av de 737 skolenheter som 2018/19 har minst en lärarassistent anställd har 541 skolenheter, motsvarande 73 procent, även personal inom kategorin annan pedagogisk personal. Med annan pedagogisk personal avses i Skolverkets statistikinsamling personal som har pedagogiska uppgifter men som inte bedriver egen undervisning. Det kan exempelvis handla om elevassistenter, resurspedagoger eller fritidshemspersonal som har olika roller i grundskolan. Av statistiken framgår inte vilka eventuella skillnader i arbetsuppgifter som föreligger mellan personal som skolorna har rapporterat in som lärarassistenter och personal som skolorna har rapporterat in som annan pedagogisk personal.

Det är mer vanligt bland kommunala skolenheter att ha både lärarassistenter och annan pedagogisk personal. Åtta av tio kommunala skolenheter som har lärarassistenter har även angett att de har annan pedagogisk personal. Motsvarande andel bland de fristående skolenheterna är sex av tio. De skolenheter som har båda yrkeskategorierna är i genomsnitt större sett till antalet elever än de skolenheter som enbart har lärarassistenter, 277 elever mot 187 elever bland de senare.

Tabellen nedan visar relationen mellan antalet lärarassistenter och antalet annan pedagogisk personal för de skolenheter som har båda yrkeskategorierna. I förhållande till antalet lärarassistenter har de kommunala skolenheterna överlag fler annan pedagogisk personal än de fristående skolenheterna, vilket även gäller vid en jämförelse av skolor med liknande elevantal. De fristående skolenheterna har däremot generellt fler lärarassistenter per skolenhet än motsvarande kommunala skolenheter med liknande storlek. Uttryckt i heltidstjänster har de kommunala skolenheterna i

2020-02-24
14 (22)
Dnr 5.1.1–2019:1485

genomsnitt 1,6 lärarassistenter och 4,2 annan pedagogisk personal. Detta kan jämföras mot de fristående skolenheterna som i genomsnitt har 2,0 lärarassistenter och 2,2 annan pedagogisk personal, uttryckt i heltidstjänster.

Tabell 7. Antal grundskolenheter som har både lärarassistenter och annan pedagogisk personal, efter skolenhetsstorlek och typ av huvudman, läsåret 2018/19.

Skolenhets- storlek	Kommunal huvudman				Enskild huvudman			
	Antal skolenheter	Andel (%)	Antal lärarassistenter (genomsnitt heltidstj.)	Antal annan pedagogisk personal (genomsnitt heltidstj.)	Antal skolenheter	Andel (%)	Antal lärarassistenter (genomsnitt heltidstj.)	Antal annan pedagogisk personal (genomsnitt heltidstj.)
Totalt	401	100	1,6	4,2	139	100	2,0	2,2
-199	151	38	1,2	2,2	70	50	1,4	1,3
200 - 299	86	21	1,6	4,0	27	19	1,5	2,4
300 - 399	76	19	1,7	5,5	12	9	3,2	1,8
400 - 499	42	10	1,8	5,9	12	9	3,2	2,0
500 - 599	21	5	2,1	6,9	7	5	2,9	2,9
600 - 699	8	2	4,2	4,0	4	3	3,3	3,5
700 -	12	3	2,0	8,0	7	5	2,9	9,0

Tabell 8 visar antalet lärare i relation till antalet lärarassistenter samt antalet annan pedagogisk personal bland de skolenheter som har båda yrkeskategorierna. För de kommunala skolenheter som har både lärarassistenter och annan pedagogisk personal är det genomsnittliga antalet lärare per lärarassistent 14,8.⁵ Räknar man även med annan pedagogisk personal i detta mått är det genomsnittliga antalet lärare istället 4,0 per dessa personalkategorier sammanslaget. För motsvarande fristående skolenheter är det genomsnittliga antalet lärare per lärarassistent 10,5. Om man även inkluderar annan pedagogisk personal i måttet är det genomsnittliga antalet lärare istället 5,0 per dessa personalkategorier sammanslaget.

Tabell 8. Antal lärare i relation till antal lärarassistenter och antal annan pedagogisk personal, totalt och efter typ av huvudman, läsåret 2018/19.

	Antal skolenheter	Antal lärare/ skolenhet (heltidstj.)	Antal lärare/ lärarassistent (heltidstj.)	Antal lärare/ lärarassistent och annan pedagogisk personal (heltidstj.)
Samtliga huvudmän	541	22,3	13,5	4,2
<i>därav</i>				
kommunal	401	22,9	14,8	4,0
enskild	139	20,5	10,5	5,0

⁵ Måttet avser antalet lärare uttryckt i heltidstjänster i relation till antalet lärarassistenter uttryckt i heltidstjänster.

De kommunala skolenheter som enbart har lärarassistenter och ingen övrig annan pedagogisk personal, har i genomsnitt fler lärare per lärarassistent, 10,4, jämfört med motsvarande fristående grundskolenheter som i genomsnitt har 7,1 lärare per lärarassistent. De kommunala skolenheterna är dock också större än motsvarande fristående skolenheter såväl vad gäller det genomsnittliga antalet elever - 211 mot 161 - som antalet lärare, 16,8 mot 12,8 uttryckt i heltidstjänster.

Vanligt att även ha andra befattningar inom skolan

De 1 778 lärarassistenter som är verksamma inom grundskolan 2018/19 arbetar i olika utsträckning som lärarassistent. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden per lärarassistent är 69 procent. De lärarassistenter som arbetar på kommunala skolenheter har i genomsnitt en högre tjänstgöringsgrad än dem som arbetar på fristående skolenheter, 72 mot 63 procent.

Det är inte ovanligt att lärarassistenterna även har andra befattningar inom skolan. Av det totala antalet lärarassistenter i grundskolan är det knappt hälften, cirka 840 personer, som läsåret 2018/19 har ytterligare en eller flera befattningar utöver sin tjänst som lärarassistent. I huvudsak har dessa lärarassistenter andra befattningar inom samma skolenhet. Det är ungefär lika vanligt bland kvinnor som bland män att ha andra befattningar. Däremot är det mer vanligt på skolor med enskild huvudman att lärarassistenter även har andra befattningar. Omkring 55 procent av lärarassistenterna med enskild huvudman har ytterligare befattningar inom skolan, vilket kan jämföras med cirka 42 procent bland lärarassistenter med kommunal huvudman.

De lärarassistenter i grundskolan som har ytterligare befattningar arbetar i huvudsak även inom fritidshemmet. Cirka 50 procent av arbetstiden avser en tjänstgöring som lärarassistent inom grundskolan och cirka 35 procent av arbetstiden avser olika befattningar inom fritidshemmet. Denna fördelning är liknande för båda könen och det finns heller inga större skillnader mellan kommunal och enskild huvudman. Inom fritidshemmet arbetar merparten som fritidsledare, fritidspedagog eller som annan pedagogisk personal. I kommunala skolor är det ungefär lika vanligt bland lärarassistenterna att arbeta som fritidsledare som att arbeta som fritidspedagog. I fristående skolor är det mer vanligt att arbeta som fritidsledare. Det är en högre andel av lärarassistenterna i kommunala skolor som rapporterats in som annan pedagogisk personal i fritidshemmet jämfört med lärarassistenterna i fristående skolor.

För dem med ytterligare befattningar avser resterande arbetstid framförallt andra yrkesroller inom grundskolan, till exempel annan pedagogisk personal och lärare. En av tio lärarassistenter har en lärartjänst i grundskolan. Det är en lika stor andel av kvinnorna som männen som utöver tjänsten som lärarassistent även arbetar som lärare inom grundskolan. Av de lärarassistenter som även arbetar som lärare inom grundskolan har drygt 20 procent en pedagogisk högskoleexamen⁶. Det är en högre

⁶ Med pedagogisk högskoleexamen avses dem som har lärarexamen, förskollärexamen eller fritidspedagogexamen och som fått examensbevis utfärdat. I statistiken gällande läsåret 2018/19 ingår dem som har tagit ut sin examen senast den 30 juni 2018. Med dessa har personer, som tidigare

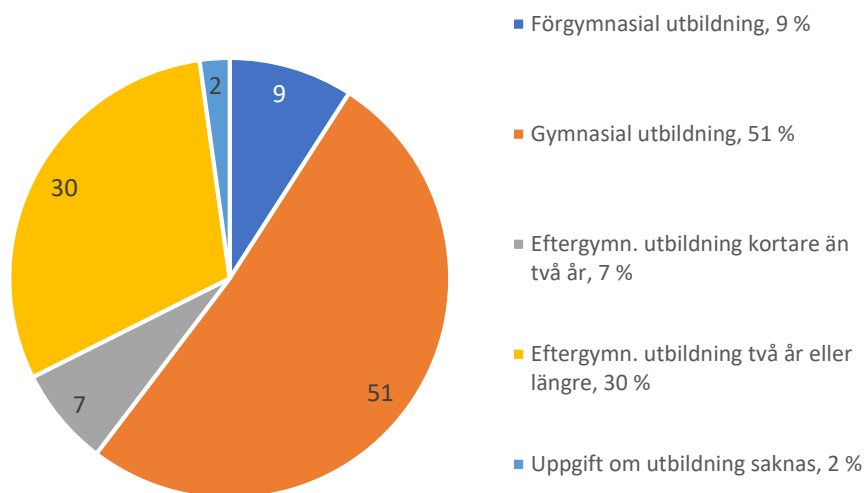
2020-02-24
16 (22)
Dnr 5.1.1–2019:1485

andel av kvinnorna som har en pedagogisk högskoleexamen, 26 procent, mot 13 procent av männen.

Hälften har som högst en gymnasial utbildning

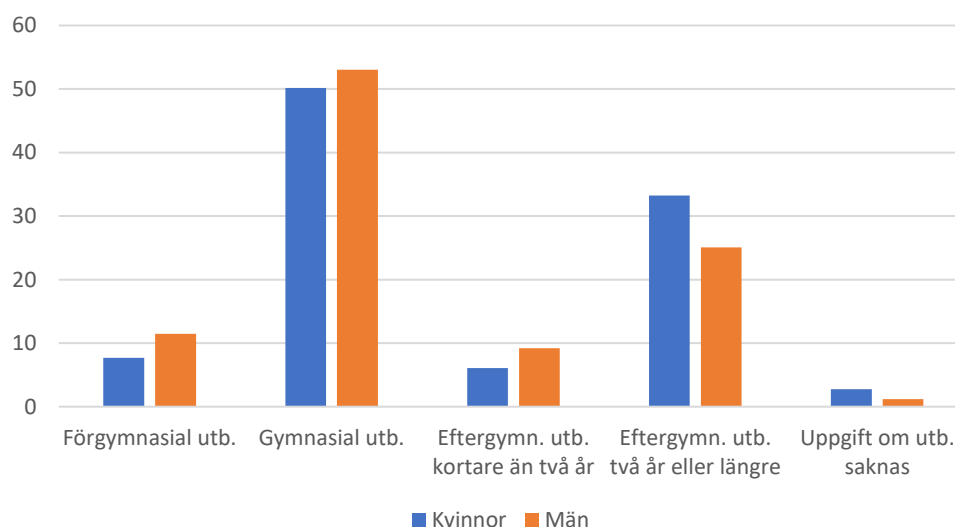
De som arbetar som lärarassistenter i grundskolan 2018/19 har en varierande utbildningsbakgrund. Drygt hälften av lärarassistenterna har en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Omkring 37 procent har en eftergymnasial utbildning och cirka 9 procent har som högst en förgymnasial utbildning.

Diagram 4. Utbildningsnivå bland lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19.

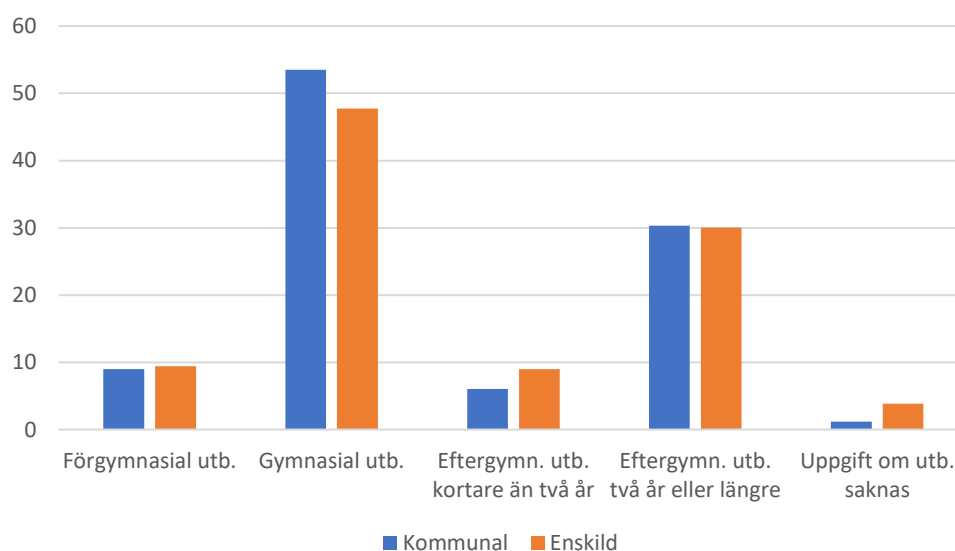

Det är inga större skillnader mellan könen gällande andelen med högst gymnasial utbildning. Däremot är det en högre andel bland kvinnorna, 33 procent, som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel bland männen är 25 procent. Det är en något högre andel av männen som har en eftergymnasial utbildning kortare än två år jämfört med kvinnorna.

förklarats behöriga till statligt reglerade lärtjänster eller som har haft förordnande som behörig lärare, likställt.

Diagram 5. Utbildningsnivå bland lärarassistenter i grundskolan per kön läsåret 2018/19.

Diagrammet nedan visar utbildningsnivån bland lärarassistenter efter typ av huvudman. Andelen med högst gymnasial utbildning är något högre bland lärarassistenter som arbetar på kommunala skolor, 53 procent, jämfört med fristående skolor, 48 procent. Det är lika stor andel, 30 procent, som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning. Däremot är det en något högre andel bland lärarassistenter som arbetar på fristående skolor som har en kortare eftergymnasial utbildning än bland dem som arbetar på kommunala skolor.

Diagram 6. Utbildningsnivå bland lärarassistenter i grundskolan efter typ av huvudman läsåret 2018/19.

Varierande utbildningsbakgrund

Lärarassistenternas utbildningsinriktning varierar stort. Av de cirka 900 lärarassistenter som har högst gymnasial utbildning är det 15 procent som har en gymnasial utbildning med inriktning mot barn och ungdom⁷. Resterande 85 procent är spridda på andra utbildningsinriktningar som inte har direkt koppling till arbete med barn och ungdomar. Kvinnor med högst gymnasial utbildning har i högre utsträckning en utbildningsinriktning mot barn och ungdom, 18 procent, än män, där motsvarande andel är 12 procent.

Det finns också skillnader mellan lärarassistenter med kommunal respektive enskild huvudman. Lärarassistenter med högst gymnasial utbildning och som arbetar i en kommunal skola har i högre utsträckning en inriktning mot barn och ungdom, 18 procent, än sina kollegor i fristående skolor, där motsvarande andel är 10 procent.

Även bland lärarassistenter med en eftergymnasial utbildning är skillnaderna stora vad gäller utbildningsinriktning. Totalt sett är det cirka 665 lärarassistenter som har en eftergymnasial utbildning och av dessa har knappt fyra av tio en utbildning inom pedagogik och lärarutbildning⁸. Kvinnorna har i högre utsträckning den inriktningen, 45 procent, jämfört med männen där motsvarande andel är 27 procent. Tre av tio lärarassistenter med eftergymnasial utbildning har en samhällsvetenskaplig eller humanistisk/konstnärlig utbildning. Detta gäller både kvinnor och män. Knappt en av tio har en fritidsledarutbildning, vilket är en utbildningsinriktning som är mer vanlig bland männen, 13 procent, jämfört med kvinnorna, där enbart 4 procent har en fritidsledarutbildning. Några få procent har en utbildning inom socialt arbete och vägledning⁹. Andra utbildningsområden som förekommer är exempelvis inom hälso- och sjukvård, naturvetenskap och teknik och tillverkning.

Andelen lärarassistenter som har en eftergymnasial utbildning inom pedagogik och lärarutbildning skiljer sig mellan kommunala och fristående skolor. Bland skolor som har en kommunal huvudman har 45 procent av lärarassistenterna med eftergymnasial utbildning en inriktning inom pedagogik och lärarutbildning. Motsvarande andel bland lärarassistenter med enskild huvudman är 29 procent.

Alla lärarassistenter som har en inriktning mot pedagogik och lärarutbildning har dock inte en pedagogisk högskoleexamen¹⁰. Av de totalt cirka 260 lärarassistenter som har en eftergymnasial inriktning mot pedagogik och lärarutbildning är det nära 60 procent som har pedagogisk högskoleexamen. Av samtliga lärarassistenter är det

⁷ Avser ämnesinriktningen 761 Barn och ungdom enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) 2000. Här ingår t.ex. barn- och fritidsprogrammet och motsvarande äldre utbildningar.

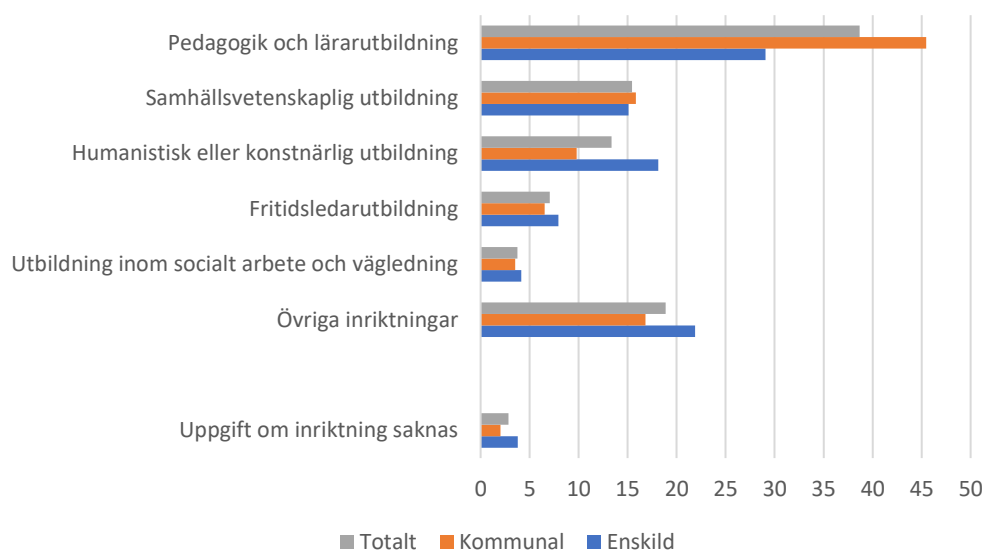
⁸ Avser huvudinriktningen 14 Pedagogik och lärarutbildning enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) 2000. Här ingår t.ex. lärarutbildningar med olika inriktningar.

⁹ Avser ämnesinriktningen 762 Socialt arbete och vägledning enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) 2000. Här ingår t.ex. social omsorgsutbildning, socionomutbildning och studie- och yrkesvägledarutbildning.

¹⁰ Med pedagogisk högskoleexamen avses dem som har lärarexamen, förskollärarexamen eller fritidspedagogexamen och som fått examensbevis utfärdat. I statistiken gällande läsåret 2018/19 ingår dem som har tagit ut sin examen senast den 30 juni 2018. Med dessa har personer, som tidigare förklarats behöriga till statligt reglerade lärartjänster eller som har haft förordnande som behörig lärare, likställts.

enbart 9 procent som har en pedagogisk högskoleexamen. Bland lärarassistenterna som arbetar på en kommunal skola är andelen med en pedagogisk högskoleexamen högre än bland dem som arbetar på en fristående skola, 11 procent mot 5 procent.

Diagram 7. Utbildningsinriktning bland lärarassistenter i grundskolan med en eftergymnasial utbildning, totalt och efter typ av huvudman läsåret 2018/19.

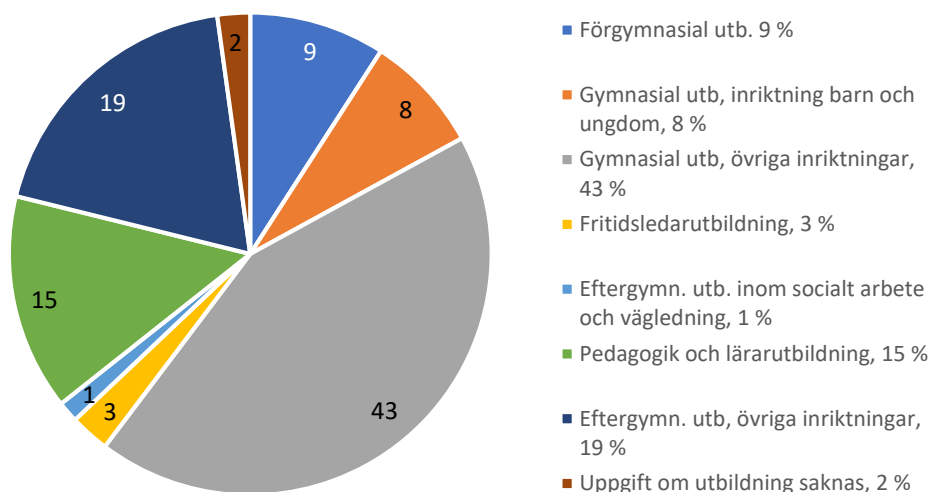

Av samtliga lärarassistenter är det 15 procent som har en eftergymnasial utbildning inom pedagogik och lärarutbildning. Bland lärarassistenter med kommunal huvudman är andelen med en eftergymnasial utbildning inom pedagogik och lärarutbildning högre, 17 procent, än bland lärarassistenter med enskild huvudman, 11 procent.

Det är 8 procent av lärarassistenterna som har en gymnasial utbildning med inriktning mot barn och ungdom. Andelen lärarassistenter med denna utbildningsbakgrund är högre inom kommunala skolor, 10 procent, jämfört med andelen lärarassistenter inom fristående skolor, där motsvarande andel är 5 procent.

2020-02-24
20 (22)
Dnr 5.1.1–2019:1485

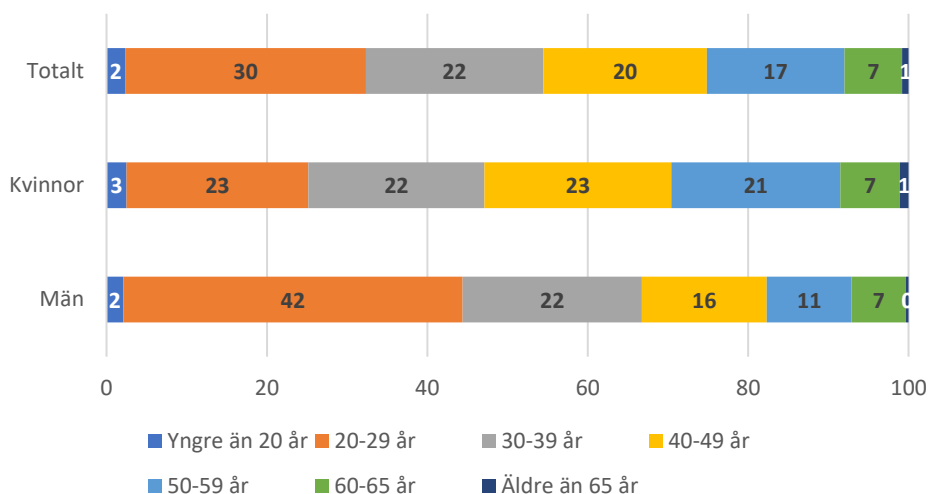
Diagram 8. Utbildningsinriktning bland lärarassistenter i grundskolan läsåret 2018/19.

Drygt fem av tio lärarassistenter är yngre än 40 år

Genomsnittsåldern för de lärarassistenter som är verksamma i grundskolan är 38,7 år. De män som arbetar som lärarassistenter är i regel yngre än sina kvinnliga kollegor. Bland männen är medelåldern 35,4 år medan genomsnittsåldern bland kvinnorna är 40,7 år. Som framgår av diagrammet nedan är närmare sju av tio män yngre än 40 år. Bland kvinnorna är cirka fem av tio yngre än 40 år.

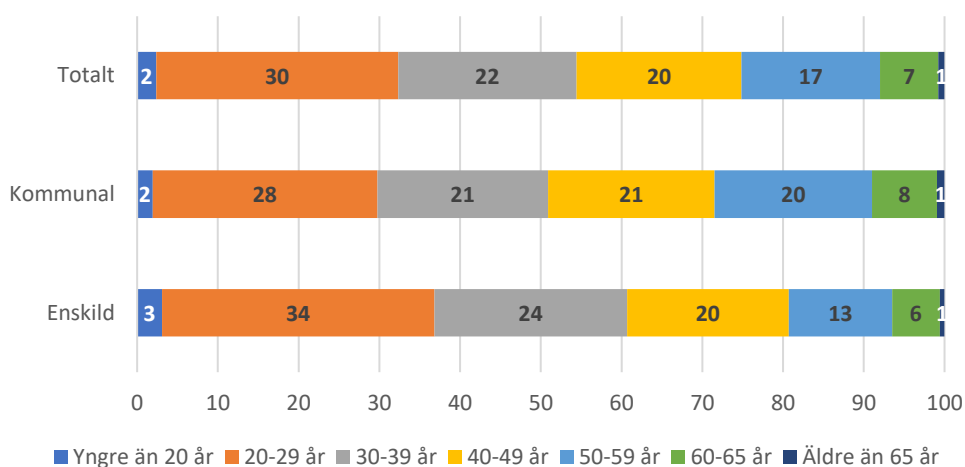
Diagram 9. Åldersfördelning bland lärarassistenter i grundskolan, totalt och per kön läsåret 2018/19.

Åldersfördelningen skiljer sig något mellan kommunala och enskilda huvudmän. Lärarassistenter med kommunal huvudman är i genomsnitt äldre, 39,8 år, än de lärarassistenter som har enskild huvudman där genomsnittsåldern ligger på 36,9 år.

Bland lärarassistenterna i fristående skolor är sex av tio yngre än 40 år mot fem av tio i kommunala skolor. Cirka två av tio lärarassistenter med enskild huvudman är 50 år eller äldre. Motsvarande andel bland lärarassistenter med kommunal huvudman är tre av tio.

Diagram 10. Åldersfördelning bland lärarassistenter i grundskolan, totalt samt per kommunal och enskild huvudman, läsåret 2018/19.

Hälften är tillsvidareanställda

Drygt hälften av lärarassistenterna i grundskolan har en tillsvidareanställning. Överlag har en större andel av de kvinnliga lärarassistenterna en tillsvidareanställning jämfört med de manliga lärarassistenterna, 58 procent mot 47 procent. Det är en något högre andel bland lärarassistenterna på kommunala skolor som har en tillsvidareanställning, 56 procent mot 51 procent på fristående skolor.

De lärarassistenter som har en visstidsanställning är i regel yngre än de lärarassistenter som har en tillsvidareanställning. Nära hälften av de lärarassistenter som har en visstidsanställning är under 30 år.

2020-02-24

22 (22)

Dnr 5.1.1–2019:1485

Diagram 11. Andel lärarassistenter i grundskolan efter anställningsform och åldersgrupp, läsåret 2018/19.